

Aan: Raadscommissie Wonen en Ruimte

C-discussie Bouwstenen Omgevingsvisie

Discussiepunten

De c-discussie die u vandaag gaat voeren helpt ons om inzicht te verkrijgen in uw wensen en voorkeuren met betrekking tot belangrijke thema's. Daarom hebben wij thematische stellingen geformuleerd om te schetsen welke dilemma's voorliggen. Dit is gedaan voor de thema's wonen, maatschappelijke voorzieningen, natuur, economie, mobiliteit en gezondheid. Per thema volgt eerst de stelling en daarna volgt een korte toelichting waarin ook wordt uiteengezet welke opgaven er zijn voor dit thema en hoe het thema verschillend is uitgewerkt in elk scenario. De stellingen zijn bewust scherp geformuleerd, zodat u duidelijk kunt aangeven of u het eens of oneens bent met de richting die de stelling aangeeft. Als u het oneens bent met de stelling, vragen we u om in uw reactie aan te geven wat u een beter alternatief vindt. Daarbij ook denkend aan welke consequenties het alternatief met zich meebrengt. Ook is het de bedoeling om in uw reactie in te gaan op de verschillen tussen de uitwerking van de scenario's op het thema en aan te geven welke uitwerking uw voorkeur heeft (dit mag dus ook een combinatie zijn van meerdere scenario's).

Wonen

Stelling:

We bouwen vanaf 2030 alleen nog maar woningen in en rondom de plaats Emmen.

Toelichting en opgaven: De woningbouwopgave is groot. Er zijn meer (betaalbare) woningen benodigd voor diverse doelgroepen. Er is huishoudensverdunding en vergrijzing waarvoor andere typen woningen en woonomgeving benodigd zijn. Tegelijkertijd is er de ambitie om te groeien naar 120.000 inwoners. Deze groei is niet alleen een wens, maar is benodigd om de voorzieningen en lokale economie te versterken. Door de benodigde groei aan woningen in de stad Emmen te clusteren, wordt maximaal ingezet op het versterken en uitbreiden van voorzieningen en de werkgelegenheid. Het beperkt verkeersstromen door nabij de werkgelegenheid te bouwen. Rondom Emmen is er nog ruimte. Deze ruimte bevindt zich in en nabij het centrum en station van Emmen als het gaat om inbreiding en rondom station Emmen-zuid als het gaat om uitbreiding van Emmen. Deze locaties bevinden zich rondom de stations van Emmen. Hiermee wordt aangesloten op de voorkeur van het Rijk om rondom OV-knooppunten te bouwen.

Rondom Emmen centreren, betekent minder ruimte voor woningbouw in de dorpen. Daarmee wordt het dorpse karakter behouden, evenals de rust en de ruimte. Tegelijk betekent het dat de voorzieningen in de dorpen niet worden versterkt. In de dorpen kan worden ingezet op herstructurering en sloop/nieuwbouw om het woningbestand toekomstbestendig te houden. Tot 2030 kunnen er nog wel woningen worden toegevoegd in de dorpen naar behoefte en in lijn met de Woonvisie.

Scenario 1 Autonoom	Scenario 2 Dynamisch	Scenario 3 Beleefbaar
- Voorzien in de lokale behoefte van alle dorpen. Er is ruimte voor extra groei in Emmen en de drie grote dorpen.	- Het grootste deel van de woningbouwopgave wordt gerealiseerd in de stad Emmen. Naast woningbouw voor lokale behoefte is er ook	- Heruitvinden groene en open karakter van de gemeente: onderscheiden met groene, gezonde en bijzondere woonmilieus, aan de randen van

- Woningbouw in Emmen draagt bij aan meer variatie in de wijken: focus op kleinere woningen die passen bij de vraag van kleinere huishoudens. - Ruimte voor gezamenlijke woonconcepten (zoals hofjes) en zelfbouw. - Woningbouw zoveel mogelijk inzetten voor transformatie en inbreiding, passend bij de schaal en het karakter van de omgeving.	- woningbouw voor arbeidskrachten van elders. - Stedelijkheid faciliteren en bevorderen door clustering woningbouw nabij voorzieningen en mobiliteitsknooppunten. - Beperkte ruimte voor woningbouw in dorpen: alleen toevoegen voor eigen behoefte door huishoudensverdunding.	- bebouwd gebied en natuurgebieden. - Groei verspreid over Emmen, de drie grote dorpen en het buitengebied. - Ruimte voor kleinschalige (collectieve) ontwikkelingen in het landschap. - Aandacht voor behoud bestaande groenstructuren in wijken en dorpen betekent op enkele plekken meer de hoogte in.
---	---	--

Maatschappelijke Voorzieningen

Stelling:

In 2040 maken inwoners van kleine dorpen gebruik van maatschappelijke voorzieningen op afstand.

Toelichting en opgaven: Voorzieningen staan onder druk, met name in de kleinere dorpen maar het geldt eigenlijk breed. Op veel plekken zie je bijvoorbeeld winkels verdwijnen uit de straten. Kleine dorpssupermarkten en cafés of restaurants sluiten in de dorpen. Maar dat zijn voorzieningen die onderhevig zijn aan marktwerking. Daar hebben we maar weinig invloed op. Op maatschappelijke voorzieningen, zoals dorps-/buurthuizen, sportvoorzieningen, bibliotheken en scholen heeft de gemeente wel invloed. Ook deze staan onder druk. Het aantal leden/leerlingen neemt af, het is steeds lastiger om vrijwilligers of personeel te vinden om het in stand te houden en kosten nemen om diverse redenen alleen maar toe. Daarom is het moeilijk om dit in stand te kunnen blijven houden in ieder dorp. Deze voorzieningen clusteren in de grotere dorpen is een alternatief. Door te clusteren zijn er meer leden/leerlingen waardoor het beter in stand kan worden gehouden. Hierdoor biedt het ook mogelijkheden om voorzieningen van betere kwaliteit te kunnen bieden.

Randvoorwaardelijk is hierbij dat de voorzieningen in die dorpen dan goed bereikbaar moeten zijn.

Tegelijkertijd betekent het clusteren van de voorzieningen wel dat de ontmoetingsplaatsen in de kleine dorpen afnemen en dat de inwoners daar veel vaker moeten reizen.

Scenario 1 Autonoom	Scenario 2 Dynamisch	Scenario 3 Beleefbaar
- Basisscholen zoveel mogelijk behouden in alle dorpen. - Grotere maatschappelijke en dagelijkse voorzieningen (zoals sporthallen en winkels) worden geclusterd in Emmen en de drie grote dorpen. - Kleinere dorpen: waar mogelijk formele plek voor ontmoeting (bijv. dorpshuis) en informeel (bankjes, speeltuinen).	- Stedelijke ontwikkeling met hoogwaardige voorzieningen vindt vooral plaats nabij bestaande stations. Dit wordt goed bereikbaar gemaakt voor inwoners uit de dorpen. - De Greenwise Campus wordt extra gefaciliteerd door de grote economische groei in Emmen en nabij de campus. Dit heeft een aantrekkende werking op werkzoekenden en studenten. - Als in dorpen een voorziening wegvalt, dan wordt dit geaccepteerd.	- Voorzieningen in Emmen en in de grote dorpen worden in stand gehouden. - Door lagere bebouwingsdichtheden en hoge mate van eigen initiatief neemt het draagvlak voor sommige maatschappelijke voorzieningen mogelijk af. In kleine dorpen komen de voorzieningen onder druk te staan.

Natuur

Stelling:

We zetten een derde van de landbouwgronden om in bossen en natuur om te recreëren.

Toelichting en opgaven: De hoeveelheid en kwaliteit van natuur neemt in Nederland steeds meer af. Ook in Drenthe en in onze gemeente staat de kwaliteit van de natuur onder druk. Biodiversiteit neemt af en met langere droge en natte perioden is het steeds lastiger voor bepaalde planten om zich overeind te houden. Door het toevoegen van nieuwe natuur en met name het verbinden van verschillende natuurgebieden met elkaar, kan de natuur worden ondersteund. Emmen is een groene gemeente en inwoners en bezoekers associëren groen en rust met de gemeente Emmen. Daarmee is groen, ofwel natuur, verbonden met onze identiteit. Dit kan worden versterkt en worden gebruikt als kracht en middel om Emmen interessanter te maken als woonlocatie en als toeristische/recreatieve bestemming. Tegelijkertijd is landbouw belangrijk voor de voedselproductie en grondstoffen. Als we toe willen naar kortere kringlopen en lokale voedsel- en grondstofproductie zijn de landbouwgronden daar ook voor nodig.

Scenario 1 Autonoom	Scenario 2 Dynamisch	Scenario 3 Beleefbaar
- (kleinschalige) natuurontwikkeling rondom alle dorpen en Emmen. - Menselijke gebruik staat centraal: om mensen de kans te bieden in hun eigen omgeving te wandelen, fietsen en sporten. - Om landschap te behouden/versterken en ruimte te bieden voor groen en landbouw vindt groei van de stad en dorpen plaats binnen strikte ruimtelijke kaders.	- Verstedelijking van Emmen-stad gaat samen met versterking van bestaande en nieuwe 'groene zones' aan de randen van de stad. - Groene uitloopgebieden voor natuur en recreatie, maar ook met een functie voor waterberging (van stedelijk water).	- Emmen ontpopt zich tot dé natuurgemeente van Nederland. - De natuurontwikkeling geeft ruimte aan mens en dier, maar is ook een economisch verdienmodel (bijv. als verbreding/alternatief voor agrarische sector). - Natuurgebieden worden uitgebreid en met elkaar verbonden. Dat gebeurt bijvoorbeeld door nieuwe natuur langs kanalen en beken.

Economie

Stelling:

We willen geen nieuwe bedrijventerreinen maar zetten in op herontwikkeling (groene technologie en circulaire economie) en ruimte vinden op bestaande bedrijventerreinen en glastuinbouwgebieden.

Toelichting en opgaven: Een deel van de bestaande bedrijventerreinen en glastuinbouwbedrijven in onze gemeente maken een verouderde indruk. Er is nauwelijks ruimte voor groen, energieopwekking en naast werk ook ruimte voor ontspanning. Er is veel versteend en een deel van de panden en loodsen hebben een versleten uitstraling. Voor ondernemers wordt het steeds belangrijker om een aantrekkelijke werkomgeving aan te bieden. Werknemers nemen dit soort randvoorwaarden mee in hun afweging voor een baan. Ook zijn er diverse transitieën gaande die ook op bedrijventerreinen een plek moeten krijgen, waaronder de circulaire economie, de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzame mobiliteit. Dit vraagt om een andere, slimmere inrichting van bedrijventerreinen. Tegelijkertijd kan het herontwikkelen van bestaande terreinen

complex en duur zijn en soms niet aan de ruimtebehoeften voldoen van nieuwe, innovatieve sectoren.

Scenario 1 Autonom	Scenario 2 Dynamisch	Scenario 3 Beleefbaar
- Behoud van huidig economisch profiel, alle sectoren bedienen. - Bewaken en versterken aanbod detailhandel in Emmen, centrumfunctie voor omringende dorpen op het gebied van winkelen. - Versterken van het MKB. - Met herstructurering van bedrijventerreinen ervoor zorgen dat in elk dorp bedrijvigheid blijft.	- Verdere versterking van de koploerspositie van Emmen op het gebied van groene chemie en circulaire (maak)industrie. Dit vraagt om intensivering van bestaande bedrijventerreinen en uitbreiding. - Bargermeer ontwikkelt zich tot meest duurzame en innovatieve werklocatie van Noord-Nederland.	- Stevigere inzet op recreatie en toerisme als economische pijler. - Stad Emmen ontwikkelt zich meer als hotspot voor cultuur en vermaak. - Ruimte bieden voor werken aan huis. - Er is geen tot weinig ruimte voor uitbreiding van bedrijventerreinen. Op kleinere bedrijventerreinen vindt een transitie plaats naar gemengde woon- en werkgebieden.

Mobiliteit

Stelling:

We focussen niet meer op de auto, maar op wandelen, fietsen, openbaar vervoer en deelmobiliteit.

Toelichting en opgaven: In mobiliteit is een transitie gaande naar meer duurzame vormen van mobiliteit zoals fietsen, deelauto's en duurzamer openbaar vervoer. Ook deelauto's zijn in opkomst. Tegelijk staat in Emmen de auto centraal. Veel inwoners, met name in de dorpen zijn van de auto afhankelijk om bij werk of voorzieningen te kunnen komen. Voor de stad Emmen betekent dit veel verkeersdruk in en rondom het centrum. Veel steden richten zich meer op het weren van de auto uit de stad. Daarmee neemt de kwaliteit en leefbaarheid van het centrum toe. Het centraal stellen van de auto vraagt veel van onze openbare ruimte. Minder parkeerplaatsen en ander aan de auto gerelateerd ruimtegebruik, biedt ruimte voor het toevoegen van andere functies in het openbaar gebied. Tegelijk is dit vanwege de autoafhankelijkheid een grote transitie voor de gemeente Emmen, waar de autoafhankelijkheid groot is. Dit zou betekenen dat actief gestimuleerd moet worden dat dorpen met andere mobiliteitsvormen goed bereikbaar zijn. Dit betekent bijvoorbeeld investeren in openbaar vervoer dat betaalbaar, veilig en toegankelijk is en ook regelmatig rijdt. Goede en veilige (snel)fietsverbindingen naar de dorpen op fietsafstand kan er ook voor zorgen dat inwoners eerder kiezen voor (elektrische) fiets in plaats van de auto. Ook kan minder ruimte voor auto's in woonstraten, de leefbaarheid vergroten en de woonkwaliteit verbeteren.

Scenario 1 Autonom	Scenario 2 Dynamisch	Scenario 3 Beleefbaar
- Voorzieningen in de dorpen en de stad zijn vanuit de kleinere dorpen gemakkelijk en goed bereikbaar met veilige wegen, goede ov-verbindingen en fijne fietsroutes. - Vrijwilligersvervoer (bijvoorbeeld een belbus)	- De stedelijke voorzieningen en (nieuwe) bedrijvigheid in en rondom stad Emmen worden optimaal bereikbaar met de fiets, auto en openbaar vervoer. - Binnen de stad krijgen openbaar vervoer, wandelaars	- De ruim opgezette woongebieden zorgen ervoor dat de afstanden tussen woningen en voorzieningen groot zijn. Dit leidt tot meer verkeersbewegingen, ook omdat de lage dichtheden OV onrendabel maken.

speelt een belangrijke rol in het bereikbaar houden van de kleinere dorpen en buurtschappen.	en fietsers de ruimte. Automobilisten kunnen bij mobiliteitshubs overstappen op andere vervoersmiddelen.	- Auto's parkeren in bestaande wijken en dorpen zoveel mogelijk in hubs, om de leefbaarheid van straten en woonbuurten te vergroten.
--	--	--

Gezondheid

Stelling:

Impact op de gezondheid van onze inwoners staat voorop als er keuzes gemaakt moeten worden met betrekking tot de inrichting van onze leefomgeving en het mogelijk maken van bedrijvigheid.

Toelichting en opgaven: De gezondheid van onze inwoners is relatief gezien in een slechtere staat dan vergeleken met andere gemeente in de Provincie en in Nederland. Er zijn meer problematieken zoals overgewicht of mentale klachten. Met de toenemende druk op personeel en daarmee de beschikbaarheid van zorg, is preventie steeds belangrijker. Een deel van die preventie kan worden bereikt door het stimuleren/faciliteren van gezonde keuzes. Dit kan ook worden bereikt met maken bepaalde keuzes in de (inrichting van) de leefomgeving. Door de leefomgeving zo in te richten dat ongezonde keuzes moeilijker zijn en gezonde keuzes meer voor de hand liggen, draagt dit bij aan preventie. Het kan gaan om zaken als actief vervoer(wandelen, fietsen) mogelijk maken, beperken van het aanbod van ongezond voedsel (fastfood), sport- en andere beweegvoorzieningen nabij, minder bedrijvigheid die schadelijke stoffen uitstoten stimuleren, maar ook voldoende ontmoetingsplekken en meer sociale cohesie in de buurt dragen bij aan (mentale) gezondheid.

Scenario 1 Autonoom	Scenario 2 Dynamisch	Scenario 3 Beleefbaar
- Zorg en ondersteuning worden zo veel mogelijk in de wijk of het dorp geregeld. De gemeenschap speelt hierin een belangrijke rol. - Specialistische zorg vindt in de stad plaats.	- Er zijn groene uitloopgebieden aan randen van woongebieden om te bewegen en recreëren. - Georganiseerde sportmogelijkheden worden zoveel mogelijk geclusterd op de sport- en beweegcampus. - Nieuwe bedrijvigheid ligt dichtbij nieuwe woonwijken. Dit kan gezondheidsrisico's opleveren.	- Focus op ongeorganiseerde sportmogelijkheden in de natuur. - Zorg en ondersteuning is in toenemende mate een eigen verantwoordelijkheid. - Door de gespreide bebouwing zijn huisartsen mogelijk minder nabij. Wel zijn er aantrekkelijke woonmogelijkheden voor huisartsen en ander zorgpersoneel.